

Review 258 The Religious Wars of the 21st Century

کیوں جے اسمیں خُشے وچ تھردے تے آں پُرخے دے طور تے لڑدے نہیں۔ ایس لئی کہ ساڈی لڑائی دے ہتھیار جسمانی نہیں۔ بلکہ رُب ولوں قادر آں کہ قلعیوں نوں ڈھادیئے اسمیں تصوراں نوں ڈھادیندے آں۔ بلکہ اک چنگیائی نوں جیڑی رُب دی پچھان دے خلاف کھلندی اے۔ تے اسمیں ہر اک دھن نوں قید کر کے مسیح دے تابع کر دیندے آں۔ اسمیں تیار آں کہ جدوں تہاڈی فرمانبرداری پوری ہووے تے اسمیں ہر طراں دی نافرمانی دا بدلہ لینے۔

نمبر 3- حق تصنیف 2003 جان ڈبلیو رونی پوسٹ آفس بکس نمبر 68 یونیکوئی

ٹیلی فون: 37692- جنوری فروری 1983

ای میل: tjtrinityfound@oal.com

ویب سائٹ: www.trinityfoundation.com

ٹیلی فون: 4237430199- فیکس- 4237432005

اکیسویں صدی دیاں مذہبی جنگاں

جان ڈبلیو۔ رونی

جملہ ”تہذیب دا ڈھیر ہو جانا“ سادہ طریقے نال آکھن دی اک گل اے جیڑی بوہت ساریاں دی سوچ نوں گمراہ کردی اے۔ کہ تہذیبیاں دا ڈھیر ہو جانا بالکل او سے طراں اے جیویں عمارتاں ڈھے جان دے دوران ڈھیر ہو جان دیاں نہیں، یاں جیویں 11 ستمبر 2001 وچ ولڈ ٹریڈ سنٹر دے نچوواں ناوڑ ڈھیر ہو گئے سن۔ ظاہری طور تے، او سوچدے نہیں کہ سارا معاملہ، ڈرامائی اے، اتے ایہہ صرف تھوڑے عرصے لئی اے، اتے جدوں اے پورا ہو جاندا اے، کجھ وی باقی نہیں رنیداسو اے خاک تے ملبدے۔ روایت دے ڈھیر ہو جان دا ستعار اک پاسے لے جاندا اے، اتے کجھ لوک ایہدے اثر نوں نہیں من دے کہ مغرب ڈھیر ہو گیا اے۔ پر رواجوں دا زوال پذیر ہونا مہنیاں تے وریاں دا معاملہ نہیں اے، اتے ایہناں دا قیاس کرنا پاگل پن اے۔ مغرب اک ورے توں پہلے دا ڈھیر ہو چکا اے۔ بائبل دی التہیات جنوں مغربی روایت نے پنج سو سال پہلے بنایا ایہدے وچ سب کجھ شامل سی پر اے مغرب وچ غائب ہو گیا۔ شمالی امریکہ تے یورپ وچیدا مسیحیت وارد کیتا جانا، تے ہو ردو جے بہت جھوٹے مذہباں دا اٹھ کھڑے ہونا، جناں وچ آرمینیم ازم، رومان ازم، ہینیکوٹل، اتے تھسم اتے میسٹس ازم شامل نہیں۔ انہاں نے مغرب دے ڈھیر ہو جان ول دھیان دیتا۔ ایہدے ڈھیر ہون دا نشان، یا بہت ٹھیک ہون دے نال، بائبل خانداں (خاوند، بیوی، تے بچیاں) تے تحلیل ہو جان دی وجہ نال اے، انفرادی تے کاروباری کارا عظیم دی گروپ بندی، حکومتی ملکیت تے تعلیمی اداریاں تے اختیار، جرم دے وون، بد اخلاقی، تحقیر دین دی قبولیت، ایہوں شرمی، تے ہم جنس پرستی، تے ہوس پرستی دے غیر پچھن دی وجہ نال اے۔ ایس روایت دے ختم ہون دے خلاف، امریکی مذہبی حقوق نے مغرب وچ ایس دی شفاعت کرن دے طور تے دوناں نوں رومن ازم تے یہودیت نوں گلے لایا، بیوقوفانہ طور تے اوناں نوں نظر انداز کردے ہو یاں کہ او یقین نہ کرن دیاں قسماں

دے طور تے، مغرب تے ایہدے ڈھیر ہون دی وجہ نوں تباہ کرن والے نہیں۔ جنوں اسی مغربی روایت دا کھڑا ہونا آکھدے آں۔ ایہہ بوہت وڈی سطح دا پرچار تے انجیل دے ٹھیک ہون اتے یقین دے لئی صرف ایمان دے وسیلہ نال اے۔ ماہر الہیات جیڑے ایس تعلیم نوں نہیں من دے اوہ دونوں روحاں تے معاشریاں وچ خطرناک نہیں۔

اٹھارھویں صدی، انیسویں صدی تے ویہویں صدی دے دوران ودھدے ہوئے مسیحی الہیات دے انکار دا نتیجہ ایہہ سی کہ ویہویں صدی رقم کردہ تاریخ وچ خون آلود صدی سی۔ شاید صرف نوح دی صدی وچ، جیڑی کہ بوہت بدکاری، جیدے وچ لوکاں نے سیارے اتے سارے انسانوں نوں تباہ کرن لئی اکسلیا۔ تے اوہنے اٹھ جاناں نوں بچایا۔ پیدائش 6 باب 11 توں 13 آیت سانوں دسدی اے کہ "پر دھرتی رب دے اگے ناراست ہو گئی سی تے اوہ ظلم نال بھری سی۔۔۔ تے رب نے آکھیا کہ سارے انساناں دا خاتمہ میرے سامنے آ گیا اے کیوں جے اوہناں دے پاروں دھرتی ظلم نال بھر گئی سی تے ویکھ میں دھرتی سمیت اوہناں نوں ہلاک کراں گا" ویہویں صدی وچ لگھاں موتاں حکمراناں دیاں دو جیاں قوماں تے اپنے ای لوکاں دے نال جنگ دی وجہ نال سن۔ آمران دے ناناواں، ولاڈ میر لینن، جوزف سٹالین، اڈولف ہٹلر، ہینریش ہیمسولینی، موزے تنگ، نیکولا کرچو، ہوچی مینا، فائیڈل کیسٹرو، پول پوٹ دا ویہویں صدی نال چولی دامن داساتھ اے۔ حکومت و لوں ایس وڈی ہلاکت وچ اضافہ کردیاں ہوئیاں جیدے وچ اکیسویں صدی وچ تقریباً 200 توں 300 ملین لوک ہلاک ہوئے، جرم تے اسقاطِ حمل دی شکل وچ ایہوں جائز ٹھہراؤندیاں ہوئیاں لگھاں حیاتیاں تباہ ہوئیاں۔ بہر حال، اتنی خوفناک جہنی ویہویں صدی سی، ایہہ ہن انج دی دکھالی دیندی اے کہ اکیسویں صدی وی خون آلود ہووے گی۔ کیوں جے تجھن لئی سانوں تاریخ اتے نظر ثانی کرن دی لوڑ اے۔

کلیسیا (چرچ) تے ریاست دی علیحدگی۔

رقم کیتی گئی تاریخ وچ ماسوائے بغاوت دی خونخوار جنگ دے، پُرا من صدیاں وچوں اک انیسویں صدی سی۔ ایہہ بنیادی طور تے دو وجوہات دی بنا تے پُرا من سی۔ مرکزی وجہ یسوع مسیح دی انجیل دی وسیع پیمانے اتے منادی سی۔ جنھوں یورپ وچ ہزاروں رھیاں لئی جبراً روکیا گیا سی۔ جیڑا سولہویں صدی وچ مسیحی ارتقا توں بعد فیثور شروع ہوئی، تے جید بنیادی طور تے نتیجہ بے ایمان اہل کلیسیا، تے رہنماواں دے لئی عرصے نال سی، ایذا تے قتل دی روایت دے طور تے اختلافات تے جنگ دی شکل وچ نکلیا۔ انجیل دی وسیع پیمانے اتے تبلیغ دا اقوام وچ ظلم تے بربریت دی مقدار گھٹ کرن وچ بڑا لئی عرصے تیکر اثر رہندا سی۔ ایس منادی دے زیر سایہ، نصاریٰ دا نظریہ، رب دے منکر ہون والیاں دا نظریہ رکھن والیاں دی بنیادی نظریاتی غلطی ایہہ سی کہ اک مہذب ریاست قانونی طور تے مذہب ہم شکل ہون نوں نافذ کرن دا تقاضا کردی اے۔ جنھوں ہولی ہولی بائبل دے نظریے دے نال بدل دتا گیا، جنھوں رب نے بنایا کہ چرچ تے ریاست وکھو وکھا دارے نہیں۔ ایہہ کہ ہر کوئی اپنا مناسب مقام رکھدا اے۔، تے ایس طاقت نوں انجیل دے، یاں کسے وی فلسفے دے رواج پاؤن یاں روک تھام لئی نہیں ورتنا۔ ریاست تے چرچ دی علیحدگی ہن حقوق دے حملے پٹھاں اے۔، جنھوں رومن اسٹ/ ازسرنوں نظریہ نے اختیار کیتا۔ کہ 'بادشاہت' دی ترقی دے لئی طاقت نوں ورتنا لازمی اے۔

سرمایہ داری و اصول

انیسویں صدی وچ ظلم وچ کمی دی وجہ (ریاست تے چرچ دی ادارتی علیحدگی دے بعد) انجیل دی وسیع پیمانے تے پرچار تے ایمان رکھن دے نتیجے دے طور تے وی وڈا سبب، شائستہ سرمایہ داری و ظاہر ہونا سی۔ جیڑا مسیحیت و اقتصاد دی نظام اے۔ مغرب وچ حکومتاں نوں طاقت دے طور تے حیاتی دے محافظ تے ذاتی جائیداد دے محافظ دے طور تے اپنے موزوں منصب نوں گھٹ کرنا سی، جیویں پولوس رومیاں 13 باب وچ حکم دیندا اے، جیویں لوکاں دارحجان اپنے گم کاج ول سی۔ جیویں رب ولوں حکم ملیا سی (1 تھسلینکیوں 4:11) تے جیویں اقتصاد دی تعاون تقاضا کردا سی تے جیڑا سرمایہ داری دے مزید پھیلمن نال وجود وچ آیا۔ ایہتھوں تیکر کہ سیاسی حد اں توں باہر، ظلم ماند پے گیا۔ ایہہ مسیحی الہیات سی، جیڑی بندے تے اوہدی جائیداد لئی عزت سی، جیڑی صرف اقتصاد دی، اخلاقی نظام، شائستہ سرمایہ داری نوں لیا یا اے۔ آج سرمایہ داری نوں ماڑا سمجھیا جاندا اے، خاص کر اوہناں وچ جیڑے مسیح ہون و اقرار کردے نیں۔ اوہ سمجھدے نیں کہ کسے طراں دی خیراتی ریاست (ہن ترس کھان والی قدامت پسندی آکھیا جاندا اے) یاں لوڈیٹ مساوی زمین دی وڈا نظریہ، یاں اشتراکیت، اقتصادیت، یاں حکومت و مسیحی نظام اے۔

انیسویں صدی۔

انیسویں صدی دے دوران مسیحیت غائب ہونا شروع ہوئی۔ سولہویں توں اٹھارہویں صدی وچ انجیل دی منادی ریفارمر تے اوہناں دے بچیاں نے کیتی جنھوں اوہناں نے کئی بناوٹاں نال بدل دتا۔ انیسویں صدی دے وچکار، امریکہ وچ سب توں وڈا عقیدہ آرمنیم میتھوڈسٹ چرچ سی۔ ویہویں صدی دے شروع وچ ایہہ رومن اسٹ چرچ سی۔ (1789 وچ اتھے امریکہ وچ شاید 15000 کیتھولک سن، 2006 توں، اتھے تقریباً 65 لاکھ سن۔ ایہہ بوہت زیادہ بڑھوتری نسلی تسلسل تے ہجرت دی وجہ نال سی، مذہب دی منتقلی دی وجہ توں نیں سی) رومن کیتھولک ازم، سولہویں صدی وچ ریفارمیشن نال کاری زخم کرن توں بعد تھامس اکیونس دی رہنمائی وچ انیسویں صدی وچ فیر زندہ ہوئی، جنھوں پوپ لیو تیرہویں نے رومن کلیسیا، داسر کاری فلاسفر دے طور تے نام دتا۔ 1879 وچ لیو دے اعلان واک نتیجہ انیسویں صدی وچ اک فرمانبردار کیتھولک دے پوپ دے حکم نوں آگے لے کے جان والے نیو تھام ازم دے طور تے ظاہر ہوئیا۔

الہیاتی دریا دلی نے انیسویں صدی وچ پہلاں کلیسیا واک تے جرمنی دی یونیورسٹیاں نوں برباد کیتا، تے فیرو بیہویں صدی وچ پوری ڈنیا وچ پھیل گیا۔ ہر طراں دے مسلک، یہوواہ وٹنس، مورمن، مسیحی سائنس، پینٹیکوسٹل ازم، وجدانی معرفت، تے ہوردو جے انیسویں صدی وچ ای جے۔ مسیحیت دے رد کیتے جاہن دی رہنمائی جھوٹے مذہباں دی شروعات توں ہوئی، انج دے لوکاں توں جنھاں نے دیوتا واک دے تصور نال سچائی نوں رد کیتا۔

جیویں ای انجیل غائب ہوئی، حکمراناں دی طاقت وڈھی۔ ٹوٹلویں ازم ویہویں صدی دی غالب سیاسی وضع قطع سی۔ ایہتھوں تیکر کہ امریکہ، سرمایہ داری قیاس کرن والا قلعہ، اوہنے اشتراکی تے فسطائی ریاستاں دی نمایاں صفات و اقیاس کیتا۔ اوہ صنعت و حرفت جیدی حکومت

بلا توقف مالک نہیں سی۔ جیویں کہ اشتراکیت دی انواع وچ اشتمالیت پسندی، ایہنے پابندی تے نگرانی کیتی، جیویں کہ اشتراکیت دی انواع و اقسام وچ فسطانیت۔ ویہویں صدی دے غالب سیاسی نظریات مسیح دے مخالف سن۔ اشتمالیت، اشتراکیت، حریت پسند، تے ناز ازم۔ اوہناں داساریاں توں وڈا فرق اوہناں دیاں قمیضاں دارنگ سی۔ اوہ کسے مذہب دی طراں مشابہت رکھدے سن تے ناز ازم نے خاص طور تے بوہت ساری مذہبی ٹولٹھریں نوں گرویدہ کیتا۔ پراوہناں ساریاں دیاں بنیاداں مرکزی طور تے ایس مفروضے تے سن کہ بائبل دآرب، تے خود بائبل، افسانوی (خیالی) سن۔

انیسویں صدی دے دوران فلسفے وچ غیر منطقی رخ نے عروج پھڑیا۔ تے ایہہ چھیتی ای الہیات تیکر پھیل گیا۔ سورین کرکیگا رڈ، کارل کارکس، چارلس ڈارون، تے فرائڈرچ نیٹزچی نے چھیتی نال ولیم جیمس، سیگمنڈ فروڈ، جان ڈیوے، تے بی۔ ایف۔ سکنز تے درسگائی اہتماں دے میزبان دی پیروی کیتی جنھاں نے سادہ طریقے نال نہ صرف بائبل دے رآب دا انکار کیتا، بلکہ سچائی دے خیال توں وی، ویہویں صدی دا فلسفہ تے الہیات دے مطابق انسان اک جانور اے، جذبات بنیادی نہیں، سوچ توں گہرے، سوچ محض عقل داناں اے، تے سچائی جیویں یوا۔ ایس۔ اے دی سپریم کورٹ دانج (اولیور وینڈل پولس نے آکھیا کہ اک گروہ دی رائے سی جنھوں دو بے سارے پڈ سکدے سن۔ تماشا گاہ ہن خونخوار جنگاں تے ویہویں صدی دے انقلاب لئی تیار سن۔

ویہویں صدی۔

جے اکیسویں صدی نوں ویہویں صدی توں بوہتی ترقی کرنی سی تے فیہر اتھے فلسفے، الہیات، تے ویہویں صدی دی سیاسی سوچ وچ کجھ ڈرامائی بہتری نوں ہوناسی۔

(ناصرت خیال پیش کرن دے نتیجے نوں، بلکہ صرف خیال دے نتیجیاں نوں، انسانی عمل خیالاں لئی آزاد نہیں بلکہ خیالاں دے نتیجیاں لئی آزاد نہیں) پرا اتھے کوئی وی نہیں سی۔ ویہویں صدی وچ دونوں فلسفہ تے الہیات دے غالب سکول مسیحی نہیں سن۔ اوہ ایہتھوں تیکر کہ اک ڈھلی ڈھالی سمجھ وچ صاحبِ عاقل وی نہیں سن۔ عالمگیر مسیحی حیات نو فلپ چینکنس تے گرے نارٹھ ورگے لوکاں دی پیغام رسانی نال ہوئی، اوہناں دے بیان سانوں مذہبی ڈنیا دی ریاست دی بجائے اوہناں دی بناوٹی مسیحیت دے بارے سانوں دسدے نہیں۔ اوہناں دی مذہبی فریب نظر بنیاداں اوہناں دی رومن ازم تے پوسٹ ملنیل ازم اتے سی۔ (پوسٹ ملنیل ازم ویہویں ویہویں صدی وچ رومن ازم دے حیات نو دے لئی حصہ پاؤن والیاں وچوں اک اے۔ پوسٹ ملنیل ویکھن دے لائق، عکسی تصویر، تے پوری کلیسیائی تاریخ وچ متبرک ترقی دا تقاضا کردا اے، تے ایہہ زمانہ وسطی دے دوران مراجعت کرن لئی ہزار وڑھیاں توں ودھ کے ٹھہر نہیں سکدا۔ ایسے لئی، پوسٹایز زمانہ وسطی دے وحشیانہ طرز عمل تے بدکاری نوں دھون لئی تاریخی اصلاح کارینن دی خواہش رکھدے سن۔ پوسٹایز سچی مسیح دی کلیسیا، دے طور تے رومن کیتھولک کلیسیا، دی عزت کردے سن، اوہ "دھرتی اتے سمے تے" اپنے مقصداں نوں حاصل کرن لئی ایہوں اپنی طاقت تے دولت دے ورتن دی تعریف کردے نہیں۔ تے اوہ رشوت ستانی، وعدیاں، تے دہشت پیدا کرن دے رائیں ملکی حکمراناں دی رومی کارپردازی دی تقلید کرن دی تلاش کردے سن۔ ایہناں وجوہاتاں دی بناتے پوسٹایز رومی بدعتی ایمان تے اوہناں دی مددوت لئی کھلے

نہیں۔ ایہہ حادثاتی نہیں کہ ویب منسٹر کنفیویشن آف فیتھ دے 26 باب دی زبان پوسٹ ملنیل ازم دے اثر پٹھاں مسیح دے مخالف دے طور تے پوپ دی اجتماعی پچھان نوں ترک کردیاں ہوئیاں بدل چکی سی، "اتھھے کلیسیاء دا کوئی دو جاؤڈا سربراہ نہیں بلکہ یسوع مسیح اے، نہ ای روم دا پوپ کسے طراں سربراہ ہو سکدا اے، بلکہ ایہہ مسیح دا مخالف اے، پاپ دا بندہ تے موت دلہتر اے، جنھے مسیح دے خلاف کلیسیاء وچ اپنے آپ نوں اچا کیتا۔ ایہہ حادثاتی نہیں اے کہ بوہتیاں بڈعتاں جے سارے دیاں ساریاں نہیں پر سبیرین کلیسیاواں وچ واحیت دی تعلیم اتے از سر نو پاست میلنیت نہیں۔

ویہویں صدی دیاں وڈیاں تحریکاں انیسویں صدی دا غیر منطقی اسلوب تے تسلسل سن۔ ایگزسٹیل ازم، کیرکیر گارڈ تے نیٹز جی دا بچہ سی، فلسفہ، وجودیت انگھین نوں میٹ دا بچہ سی، الہیاتی آزاد خیال تے نیو آرتھوڈکسی کیرکیر گارڈ تے فرائنڈرچ سچلیما رچر، کیرزمانی دے بچے سن۔ جیڑے ہن پوری دنیا وچ 600 ملین دی تعداد وچ اوہدے پیرو نہیں۔ ایہہ آزاد خیال، تجرباتی، تے قرون وسطیٰ دی رازیت دے حامی سن۔ ویہویں صدی دیاں ساریاں وڈیاں فلسفاتی تحریکاں عموماً ایہہ نوں رکھدیاں سن۔ جیدے وچ خاص وجہ لئی عداوت، قوت فیصلہ، ذہانت، سمجھ بچھ، تے کلام تے ایہدے ای برابر جذبے دا پکا لگاؤ، غیر منطقی، جبلت، بھیت، تجربہ، تے عمل۔

مغرب وچ ویہویں صدی دے شروع وچ بوہت سارے نظریات تے سرمایہ داری دے اصول نال موسوم کیتا گیا تے ٹیکنالوجی نئی تے چنگی دنیا بنا رہی سی، الیکٹریک انٹ نال شیواں دا ٹھنڈا ہونا، شیواں دا اڈھنا، تے بوہت ساریاں چنگیاں شیواں وجود وچ آیاں۔ الہیات وچ پوسٹ ملنیل ازم بوہت غالب ایسچاٹولوجیکل سکول سی۔ تے رب دی بادشاہت کونے دے آل دوالے سی۔ فیر 1914 وچ جنگ عظیم شروع ہوئی، تے احمق رومانی دنیا توں چنگی آس رکھن والے ویہویں صدی دے شروع تے ای پکھر گئے۔ جنگ نے آمران نوں حامی بنایا تے آمران نے ہور جنگاں شروع کیتیاں۔ ساری ٹیکنالوجیکل ترقی جنھوں سرمایہ داری نال مہیا کیتا گیا اوہ غیر مسیحی فلسفہ تے الہیات نال اخلاقی تے الہیاتی مراجعت پیدا کرن لئی معاوضہ نہیں دے سکدی سی۔ ایہتھوں تیکر کہ ویہویں صدی دے غیر مسیحاں تے مسیحاں دے مخالف تے حکومتاں دے ہتھوں بدترین حالت وچ سن۔ سرمایہ داری دی ٹیکنالوجیکل جواں مردی لوکاں نوں پہلاں کدی مارے جاہن دی نسبت ہور موثر طور تے مارے جاہن دا ذریعہ بنی۔

اکیسویں صدی۔

دو صدیاں دے غیر منطقی ہون دا نتیجہ ایہہ اے کہ اکیسویں صدی دے شروع وچ، اسپس پرایمان نہ ہون دے نال ایہداسا ہمنہ کر دے آں، پراساڈے آباؤ اجداد دے ورھیاں پہلاں ایہداسا ہمنہ کرن دی بجائے اسپس ایہدے بھیانک ہون دا ساہمنہ کر دے آں۔ گزشتہ سو ورھیاں توں اسپس اوپس ڈنی ورگیاں تنظیمیں نوں قرون وسطیٰ وچ رومن ازم تے رومن اسٹ دے آشکارہ ہون نوں ویکھ چکے آں۔ قرون وسطیٰ دی رومیت محض رومن کیتھولک ریاست تے ایس دے ہزاراں تعلیمی اداریاں دی پابند نہیں اے، بلکہ بوہت سارے برائے نام پروٹسٹنٹ دے وچکار پیر وکاراں نوں حاصل کیتا۔ بوہت سارے بار آور مصنفین نارمن گیسلر تے آر سی۔ سپرول تے بوہت سارے گھٹ جان پچھان والے پروٹسٹنٹ تے فلاسفر، رومن کیتھولک دے سرکاری فلاسفر، تھامس اکیونس دے شاگرد نہیں کے

شاگرد نہیں، اوہناں دے اثر نے بوہت سارے پروٹسٹنٹ نوں بائبل تے دلائل نال ثابت کرن والیاں دے ریفرانڈ نظریہ تے روم دے نال مصالحت کرن وچ غلط رہنمائی کیتی۔ قرآن وسطی دے اسلام نوں، ہون عام طور تے، بنیادی اسلام، کیہ گیا اے، اے اتے قرآن وسطی دی یہودیت، جیزے 1948 وچ اسرائیل نئی ریاست دی طور تے سامنے آئی۔ تینوں مذاہب، رومیت، اسلام، تے یہودیت، جھوٹے تے، جنگ کرن والے تے ظالم مذاہب نہیں۔ ہر گروپ دے دیندار دوسرے گروپ دے ممبراں نال نفرت تے مخالفت کردے نہیں۔ پر آج تاریخ 2003 اے، 1006 نہیں اتے انیاں مذاہب دے ہر سچے ایماندار جوہری، حیاتیات، کیمیکل، تے برقی ہتھیاراں تک پہنچ سکدے نہیں الہی مداخلت دا ڈرامائی بحر، جینوں نیاریفارمیشن، یا مسیح دی آمد ثانی، اکیسویں صدی دیاں مذہبی جنگیں ہون گیناں۔ اے بیسویں صدی دیاں لادین جنگاں نالوں ودھ کے بدترین ہون گیناں۔ ممتاز شخصیات دے تین مذاہب ہون گے۔ جنہاں نے صدیاں توں اک دو جے نال جنگ کیتی۔ جنگاں پہلے ہی شروع ہو چکیاں سی۔

ایہہ ادراک کرناں بوہت اہمیت رکھدا اے کہ مسیحیوں دے کول ایس لڑائی لئی کتے نہیں سی۔ نہ رومیت نہ یہودیت تے نہ ہی اسلام مسیحیت اے، ہون بوہے سارے نے جہڑے کہ مسیح ہون دافرار کردے نہیں۔ یہودیت یا رومیت دی حمایت کردے نہیں۔ امریکہ وچ نام نہاد مسیحی حقوق، جیزے کہ رومیت، ڈینسیشنل ازم اتے از سے نو تعمیر دے نیچے سن، ایہہ دہائیاں نال اسرائیل، یہودیت اتے رومن دی حمایت کردے سن۔ امریکن قدامت پسند تحریک وچ بنیادی صورتاں رومن اسٹسی، اگرچہ ایہناں دے فنڈ ڈاٹا اوڈا ذریعہ پروٹسٹنٹ سی۔ نام نہاد قدامت پسند (نچو۔ کونس) یہودی نہیں۔ یو۔ ایس حکومت، یو۔ ایس قانون دی بے حرمتی وچ محصول دین والیاں کولوں اگر سو نہ تے، دس بلین ڈالر لے چکی ہے۔ اتے ایہاں نوں 50 ورہیاں توں زیادہ ورہیاں تک اسرائیل دی حکومت وچ دتا۔ اسی جنگاں لڑیاں اتے بوہت سارے رومن کیتھولک آمران نوں بازیاب کرن لئی لاکھاں ڈالر خرچ کیتے۔ (حال ہی وچ، یو ایس حکومت نے امریکی لوکاں کولوں زبردستی پیسے لے کے عرب تے مسلم قوماں نوں بھیجنا شروع کردیتے)۔ امریکہ وچ قدامت پسند تحریک نے امریکن (اتے بائبل) غیر ملکی لشکر کشی دی آزادی دی نوں ساڈی حکومت توں 1776 تک دست انداز ہون توں دستبردار ہون تک تعاقب کیتا، جیس نے بوہت ساریاں غیر قوماں تے لوکاں کولوں، جہدے وچ زیادہ تر مسلمان شامل سن ناراض کیتا۔

کیوں جے مسیحیت نہ تے رومیت، نہ ای یہودیت اتے نہ ہی اسلام اے۔ لہذا اتھے امریکہ دے لئی، تاریخی طور تے، اگر موجودہ طور تے مسیحی قوم نہیں، ایس اکیسویں صدی دیاں جنگاں وچ شامل ہون دی لوڑ نہیں۔ پر امریکن شہریوں اتے (غیر شہریوں) دے اثر دی وجہ نال جیزے کہ یہودی، کیتھولک، اتے ڈینسیشنل مبشران نہیں، اسی پہلے ہی توں ایہدے وچ شامل س۔ اصل وچ، کیوں جے بیسویں صدی وچ ساڈی غیر ملکی قدامت پسندانہ پالیسی قائم کیتی جا چکی سی، اتے ساڈی پہلے ہی خالی جنگ دی حالیہ پالیسی دی وجہ نال، امریکہ دنیا دے جنگجو مسلماناں دا بنیادی ہدف بن چکا اے۔ اتے نہ صرف مسلمان۔ دوں اسرائیل تے روم دے ایجنٹ وی امریکہ وچ متحرک نہیں۔ تے نہ صرف مسلمان۔ دونوں اسرائیل تے روم دے ایجنٹ وی امریکہ وچ متحرک نہیں۔ دونوں آگانی تے بااثر پالیسی نوں اکٹھا کر رہے نہیں۔ یو۔ ایس حکومت غیر ملکی دلچسپیاں نال ساز باز کردی اے۔ دونوں اسرائیل تے ویٹیکن امریکہ نوں ایہناں مذہبی جنگاں وچ اپنے نائب

دے طور تے ویکھدے نہیں۔

میری کتاب: متبرک بڑائی دے خط وچ، رومن کیتھولک کلیسیاء دی اقتصادی تے سیاسی سوچ نوں، میں گزرے ہوئے پندرہاں سو ورسیاں دے رومن کیتھولک دے تشدد دے نظریے تے مشق نوں تحریر کیتا اے۔ تھامس اکیونس "ملکوئی صفات ڈاکٹر" تے رومن کیتھولک کلیسیاء داسرکاری فلاسفر تے بوہت سارے برائے نام پروٹسٹنٹ استاداں دا غیر سرکاری فلاسفر، ٹولٹرین سی۔ اوہ اپنے ناحیہ دی طراں، مشرک یونانی فلاسفر ارسطو طراں سی۔ اے۔ پی۔ ڈی اینٹروس، ویہویں صدی وچ ساریاں توں نمایاں سیاسی تاریخ لکھن والا، جنھے تھامس نوں لکھیا: "جدید انسان واسطے ایس نظام نوں قبول کرنا اوکھیا ای ممکن اے۔ جیدی سینٹ تھامس نے بنیاد رکھی۔۔۔۔۔ جیہڑی ہری تے مذہبی آزادی دے نظریے توں دستبردار ہون دے بغیر اے جیہڑا ساناں قیاس کرن دا حق حاصل اے جیہڑی کہ مغرب دی بوہت قیمتی فتح اے۔" "انجلیکل ڈاکٹر" نے نصاریٰ دے دفاع وچ مناسب پالیسیاں دے طور تے قید، تشدد، قتل تے جلاوطنی لئی عذر پیش کیتا۔ ایہدے طاقت دے ورتن دے خواہاں ہون وچ، رومیت دوجے وڈے مذہباں اسلام تے یہودیت توں وکھرائیں۔

ایہدے توں علاوہ جیہڑا کسے جھوٹی خبر رکھن والے لوکاں نے سوچیا، مذہبی مقاصد لئی طاقت نوں ورتن دے خواہشمند زمانہ وسطی دے نال ختم نہ ہوئی۔ ہلری بیلک، ویہویں صدی دے اک امریکن کیتھولک شوقین نے ادھی تعلیم یافتہ پروٹسٹنٹ لئی حوالہ پیش کیتا۔ جیدے وچ اوہنے "کیتھولک خیالاں، تعلیم، انداز تے جیہڑا کجھ اوہدے وچ سی اوہدے" حق "دفاع کیتا۔ تے ایہدے نال کیتھولک ریاست دا اصول تے کیتھولک سوسائٹی دے علیحدہ ہون توں بازرہن تے ایہدی تہذیب دے اتحاد نوں بچان لئی بوہت لمے سے تیکر کوشش کیتی۔ کوئی وی قائم شدہ معاشرہ، چنگایاں ماڑا، بیلک بولیوٹڈ، حقوق تے قابض اے۔" ایس معاملے نال، ساناں مسیجاں دیاں ایڈارسانیاں لئی رب نوں نہ منن والے روم اتے الزام نہیں دینا۔ کیوں جے رب نوں نہ منن والے رومی اپنی تہذیب نوں بچاؤن دے لئی کوشش کر رہے نہیں۔

کیتھولک سکول دیاں درسی کتاباں سکھاؤندیاں نہیں کہ، "کیتھولک لوک جنی چھیتی ہو سکد اے، مذہبی غیر جانب داری تے ناپائنداری دے رد کیتے جان دے لئی کوشش کرنی چاہیدی اے، ایہہ کہ، کیتھولک مذہبی آزادی دے امریکی نظام نوں توڑنا اپنا مذہبی فرض سمجھیا جاندا اے۔ کیوں جے ایہہ جھوٹی سوچ اسج پیانے اتے قبول کیتی گئی، اتھے انسانی طور تے گل کردیاں ہوئیاں، اکیسویں صدی وچ آزادی یاں سلامتی دی کوئی آس نہیں، بلکہ ایہدی بجائے دنیا دی مذہبی جنگ داسا بیہو اے۔ امن دے شہزادے دی الہیات، جیہڑی آزادی دا منصف اے، اوہ زیادہ تر اوہناں کولوں رد کیتا گیا جیہڑے اپنے آپ نوں مسیحی آکھدے نہیں۔ جے یسوع اسمان توں چھیتی مڑ کے نہیں آؤندا، تے ندای آج توں۔ تے ندای آج توں 10,000 ورسیاں ورگے جنھوں پوسٹ میلنل اسٹ آکھدے آں کہ اوہ ہووے گا۔ دین دار مذہبی مسیجاں دے خلاف لوک اکیسویں صدی وچ لگھاں جاناں نوں قتل کیتا۔ پروٹسٹنٹ ریفارمیشن بلاشبہ مک گئی، سلامتی، آزادی، تے اقبال مندی، دی مہلت دتی، ایہنے قربت حاصل کرن لئی مغرب دی لمی تعریف نوں مقدور رکھیا، تے دنیا نوں ہمیرے، اسیری، ہوں پرستی نوں مالی طور تے مقدور رکھیا۔ یسوع دی آمد ثانی تے صرف روح القدس دا معمول دے خلا گم ٹولٹرین نوں اپنے لگھاں لوکاں نوں باز رکھیا

اے۔
مسیحی اے۔

مسیحیت، ایہہ کہ، بائبل وچ اوہناں دے دعوے تے اوہناں دی منطقی درخواستاں، صرف آس دی پیشکش کردیاں نیں، تے اگلا مسیحی ای
آس رکھدا اے۔ کیوں جے مسیحیت ایس دنیا دی نہیں۔ تے اک مسیحی، پُنے جان دے رائیں، نوں پیدائش تے الہی لے پالک اک
یا تری اے۔ اوہ ایس دنیا دیا تری نہیں اے۔ "ایہہ سارا کجھ ہابل، حنوک۔ نوح، ابراہام، اشحاق، یعقوب، سارہ [ایمان وچ
مرے، وعدیاں نوں حاصل نہ کردیاں ہوئیاں، پر اوہناں نوں ڈوروں ای ویکھدیاں ہوئیاں جیڑے اوہناں لئی یقینی سن تے جنہاں نے
اقرار کیتا کہ اوہ ایس دھرتی اُتے مسافر تے یا تری سن۔۔۔۔۔ پر ہن اوہ بہتر خواہش رکھدے نیں، ایہہ کہ، اسمانی وطن دی، ایسے لئی رب
اوہناں دا رب اکھوائے جان وچ شرم محسوس نہیں کردا، کیوں جے اوہ اوہناں لئی شہر تیار کر چکیا اے۔ (عبرانیاں 11) "پر ساڈا وطن اسمان
اُتے اے تے اسیں اک منجی یعنی یسوع مسیح دے او تھے آؤن دی آس وچ آں۔" (فلپیوں 3:20)۔ مسیح نے اکھیا، "میری بادشاہی ایس
دنیا دی نہیں، جے میری بادشاہی ایس دنیا دی ہوندی تے میرے خادم لڑائی کردے، تے انج میں یہودیاں دے حوالے نہ کیتا جاندا، پر ہن
میری بادشاہت اتھے دی نہیں اے۔" ایہہ ایس ایمان دی پیروی کردی اے کہ اوہ جیڑے زمینی بادشاہت نوں قائم کرن لئی لڑائی کردے
نیں اوہ مسیح دی بادشاہت دے نہیں، ایس لئی مسیحیاں نوں اوہناں کولوں ڈرن دی لوڑ نہیں کہ اوہ جے نوں قتل کرن گے، کیوں جے اوہ
اوہدے کولوں ڈردا اے جیڑا اوہدی جان نوں بچاسکدا اے تے بچاوے گا، تے اوہنوں آؤن والی دنیا وچ موزوں بخشہ دیوے گا۔ مسیحی ایہہ
جان دے نیں کہ جدوں تو بہدے نال نجات دے لئی آخری بندے نوں چنیا گیا (2 پطرس 3:9-10)، رب انسانی تاریخ دا خاتمہ کرے گا
۔ سارے انساناں دا انصاف کرے گا، بھیڑاں، بکریاں، تے کچھڑیاں نوں وکھ کرے گا، تے اپنے یاراں نوں اپنے نال ابدی حیاتی لئی
بلاوے گا، مزید جنگ نہیں ہووے گا۔ امن و اشنزادہ راج کرے گا، تے مقدس لوک دنیا دے خاتمے دے بغیر، ہمیش ہمیش تیکر یسوع مسیح
دے جلال تے علم تے آزادی وچ پروان چڑھن گے۔

ایہہ مضمون ڈاکٹر روبن دی کتاب، آزادی تے سرمایہ داری نظام: مسیحی سیاست تے اقتصادیات دے مضموناں وچوں اے۔ ایہہ
650 صفحیاں اُتے مشتمل کتاب 29.95 ڈالر دی اے۔